

Toetsingsadvies over het aangevulde
milieueffectrapport Waalsprong 2003

13 oktober 2003

1189-250

ISBN 90-421-1229-8
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET AANGEVULDE MER WAALSPRONG 2003	3
2.1 Algemeen oordeel.....	3
2.2 Toelichting op het oordeel	3
2.2.1 Vergelijking van alternatieven en bouwstenen.....	3
2.2.2 Effecten van de aanleg van de tweede stadsbrug	4
2.2.3 Waterhuishoudkundige onderbouwing aanleg zandwinplassen.....	5
2.2.4 Aanvullende informatie over de ontgroningen	6
2.2.5 Natuurinformatie over beschermde soorten en gebieden.....	6
2.2.6 M.e.r. beoordelingsplichtige activiteiten.....	7
2.3 Overige opmerkingen over het MER 2003.....	9
2.4 Vervolgprocedure	9

1. INLEIDING

De gemeente Nijmegen heeft het voornemen een nieuw stadsdeel met 10.000 tot 12.000 woningen te realiseren in het gebied de 'Waalsprong'. In dit gebied zijn diverse activiteiten gepland die in het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) staan vermeld als m.e.r.plichtig (categorie C) of m.e.r.beoordelingsplichtig (categorie D):

1. de bouw van meer dan 2000 woningen buiten de bebouwde kom (C11.1)
2. aanleg van een recreatieve voorziening met meer dan 250.000 bezoekers per jaar (D10.1)
3. uitvoering van een stadsproject groter dan 100 hectare (D11.2)
4. aanleg van een bedrijfsterrein groter dan 75 hectare (D11.3)
5. oprichten van windmolens met een gezamenlijk vermogen van meer dan 10 megawatt, of meer dan 10 molens (D22.2)
6. aanleg van een waterbekken groter dan 5 miljoen m³ (D15.3).
7. aanleg van een winplaats voor oppervlaktedelfstoffen groter dan 100 ha (C16.1)
8. bronbemalingen bij bouwputten met een gezamenlijke omvang van meer dan 3 miljoen m³ in 12 maanden (D15.1)

De eerste zes activiteiten worden door de gemeente Nijmegen in bestemmingsplannen of vrijstellingen vastgelegd. Mogelijk wordt voor de aanleg van de windmolens (tevens) een milieuvergunning opgesteld. Voor de resterende twee activiteiten zijn vergunningen nodig van de provincie Gelderland.

Ter onderbouwing van de besluitvorming over de bestemmingsplannen, vrijstellingen en vergunningen is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De uitvoering van de Waalsprong zal gefaseerd plaatsvinden. Iedere keer als een bestemmingsplan of vrijstelling wordt voorbereid dan wel een vergunning wordt aangevraagd, zal het opgestelde MER daarbij ter visie worden gelegd, zonedig met een oplegnota met toespitsing of actualisering daarbij (zie ook §2.4).

In juli 2002 is het MER Waalsprong ter visie gelegd en is de Commissie in de gelegenheid gesteld daarover een advies uit te brengen.

De belangrijkste conclusie in het toetsingsadvies was dat er in het MER op bepaalde punten essentiële informatie ontbrak, maar dat de informatie wel toereikend was voor de besluitvorming over de drie bestemmingsplannen die toen voorlagen, te weten het bestemmingsplan Woonpark Oosterhout 2002, het bestemmingsplan Lent Oost 2002 en het bestemmingsplan Stadsas-Noord. Het positieve oordeel van de Commissie met betrekking tot deze bestemmingsplannen kwam voort uit de constatering dat deze bestemmingsplannen geen besluiten bevatten die in belangrijke mate werden beïnvloed door de essentiële tekortkomingen die de Commissie in het MER signaleerde. Voor onderstaande punten vroeg de Commissie om meer of beter geordende informatie in een aanvulling op, of bijstelling van het MER. Dat zou dan dienen voor de nog komende besluiten over bestemmingsplannen en vergunningen:

- de vergelijking van alternatieven en varianten (bouwstenen);
- de aanduiding en motivering van het voorkeursalternatief;
- een consistente en navolgbare beoordeling van alternatieven op hun milieugevolgen;

- gegevens over de invloed van de tweede stadsbrug op hoofdstructuur van de Waalsprong;
- de onderbouwing van de zandwinplassen in relatie tot waterhuishouding en de zandbehoefte;
- de bespreking van (inrichtings)varianten voor de zandwinplassen.

Inzake de informatie over activiteiten die, afhankelijk van de definitieve omvang, mogelijk m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn, constateerde de Commissie de volgende tekortkomingen bij toetsing aan de Richtlijnen:

- windmolens: betere gegevens over uitvoering en hinder;
- recreatiegebied: een betere berekening van de bezoekersaantallen;
- bronbemaling: meer aandacht voor het gevraagde onder milieugevolgen in de richtlijnen;
- bedrijventerrein: een betere onderbouwing van behoefte en meer gegevens over de ruimtelijke opzet, de inpassing van waardevolle elementen, zoning, verkeer en waterhuishouding.

Op 17 juli 2003 is de Commissie voor de m.e.r. door het bevoegde gezag in de gelegenheid gesteld om een advies uit te brengen over het aangevulde en verbeterde MER (het MER Waalsprong 2003). Het MER is van 21 juli tot 15 september ter inzage gelegd.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.¹ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen², die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze ingaat mogelijk essentiële tekortkomingen in het MER.

Bij haar advisering beperkt de Commissie zich tot de hoofdlijnen en gaat zij niet in op punten van onderschikt milieubelang of punten die van ondergeschikt belang zijn voor de besluitvorming.

Op grond van de Wet milieubeheer³ toetst de Commissie het MER:

- aan de richtlijnen, zoals vastgesteld op 30 januari 2002 door de gemeente Nijmegen en 5 februari 2002 door de provincie Gelderland;
- op eventuele onjuistheden;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud.

Het toetsingsadvies richt zich vooral op de punten waarover de Commissie in 2002 adviseerde een aanvulling op te stellen. In §2.3 van dit advies gaat de Commissie ook in op het MER als totaal.

¹ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

² Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

³ Artikel 7.26 lid 1, 7.23 lid 2 en 7.10.

2. OORDEEL OVER HET AANGEVULDE MER WAALSPRONG 2003

2.1 Algemeen oordeel

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER Waalsprong 2003 aanwezig** is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming over de Waalsprong.

2.2 Toelichting op het oordeel

2.2.1 Vergelijking van alternatieven en bouwstenen

In haar toetsingsadvies van 2002 stelde de Commissie:

In het MER staat in de diverse hoofdstukken tegenstrijdige informatie over de alternatieven. Het voorkeursalternatief is niet in het MER beschreven⁴.

In de alternatieven is op belangrijke ontwerpkeuzes (bouwstenen) gevarieerd. Het MER bevat echter geen echte afweging van de milieuvor- en nadelen van deze deelkeuzes, zoals gevraagd in de richtlijnen. Deze is uit de vergelijking van alternatieven niet te herleiden.

Er ontbreekt een overzichtelijke totaalvergelijking van de alternatieven, bijvoorbeeld in tabelvorm.

De milieubeoordelingen van de alternatieven zijn regelmatig niet terug te herleiden tot het basismateriaal en voor zover ze wel te herleiden zijn, blijken ze soms foutief te zijn weergegeven.

De beschrijving van de opbouw en samenstelling van de alternatieven is in het voorliggende MER nu duidelijk en consistent⁵.

In het MER Waalsprong 2003 heeft de milieubeoordeling van de bouwstenen centraal gestaan, zowel in het MER zelf, als in de bijlagen. Daarmee is getracht een zo goed mogelijk inzicht te geven in de belangrijkste voorliggende vragen, bijvoorbeeld, wat zijn de voor- en nadelen van bebouwing van het gebied Vossenpels, of van een bepaalde inrichting van het bedrijventerrein, of van het al dan niet aanleggen van een aparte institute nzone etc.

Omdat de alternatieven Horen bij de Stad, Wervende woonmilieus, Duurzaamheid en Stad aan de Rivier in het MER worden gezien als studiemodellen, bevat het MER Waalsprong 2003 geen overkoepelende vergelijkingstabel van de milieueffecten van deze alternatieven zelf. Hoofdstuk 4 van het hoofd-rapport geeft een beschrijving van en toelichting op het meest milieuvriendelijke alternatief. Het voorkeursalternatief staat beschreven in een apart, prettig leesbaar boekje. De motivering van het voorkeursalternatief is goed uitgewerkt op basis van een afweging van de voor- en nadelen van de onderscheiden ontwerpkeuzes (bouwstenen).

De Commissie kan zich derhalve in de gevolgde aanpak vinden.

De milieugevolgen van de voorliggende ontwerpkeuzes (bouwstenen) zijn in de bijlagenrapporten uitgebreid⁶, duidelijk en voldoende controleerbaar in beeld gebracht.

⁴ Dat is strikt genomen niet verplicht, maar het zet de informatie in het MER wel in een duidelijker perspectief.

⁵ Oorspronkelijk klopten diverse kaarten niet. Daarvoor is een erratum gemaakt.

⁶ Twee inspraakreacties (nummer 13 en 16) achtten extra aandacht voor de cultuurhistorie gewenst. Dat is dus een punt van aandacht bij de verdere uitwerking van het plan.

De stap van de informatie uit de bijlagenrapporten naar de tekst uit het hoofdrapport is relatief groot. In het hoofdrapport is voor de belangrijkste keuzepunten aangegeven of “de” milieueffecten gunstig of ongunstig zijn zonder dat eenvoudig is te controleren op welke verschillende milieueffecten uit de diverse bijlagenrapporten dit eindoordeel nu uiteindelijk is gebaseerd. Omdat het hoofdrapport voor verschillende groepen lezers toegankelijk moet zijn, is het begrijpelijk dat hierin complexe tabellen met allerlei nuances achterwege zijn gelaten. Een tussenstap had dan apart gepresenteerd moeten worden in een extra bijlagerapport, dat voornamelijk een wetenschappelijke functie zou hebben vervuld. Dit overwegend heeft de Commissie ervan afgezien om een dergelijke bijlage te vragen.

↓ De Commissie concludeert derhalve dat op het punt van de vergelijking van alternatieven en varianten de gevraagde informatie beschikbaar is gekomen.

2.2.2 Effecten van de aanleg van de tweede stadsbrug

In haar toetsingsadvies van 2002 stelde de Commissie: *In het MER is getracht zo goed mogelijk met de onzekerheden om te gaan. Het alternatief Duurzaamheid houdt al half rekening met de dijkverlegging en het alternatief Horen bij de stad bevat al een tweede stadsbrug. De keuzemogelijkheden en gevolgen van deze ontwerpbeslissingen zijn echter in het MER te weinig systematisch uitgewerkt en in beeld gebracht. Dat is vooral voor de tweede stadsbrug een probleem, omdat deze de hoofdstructuur van de Waalsprong ingrijpend kan beïnvloeden. De inrichting van het zuidelijke deel van de stadsas, de dijkzone, het centrumgebied en de inpassing van het dorp Lent worden erdoor bepaald.*

Hoofdstructuur en verkeer

Het MER Waalsprong 2003 geeft een duidelijk beeld van de invloed die de aanleg van de tweede stadsbrug kan hebben op de hoofdstructuur van de Waalsprong, in het bijzonder de ligging van het centrum⁷ en de inrichting van de hoofdwegen. Ook zijn de effecten op het gebied van verkeer, geluid, lucht en veiligheid goed in beeld gebracht.

Bij de verkeersberekeningen is op uitstekende wijze rekening gehouden met de verbeterpunten die de Commissie daarover in haar eerdere advies aangaf. Verder is goed ingegaan op de effecten voor de inpassing van het dorp Lent.

Mede doordat in het verkeersrapport wel 45 verkeersmodellen zijn doorgerekend, is de informatie over de effecten van de verkeersknippen wat ondoorzichtig en moeilijk toegankelijk⁸. Naar het oordeel van de Commissie zijn de conclusies in het MER over de knippen echter duidelijk en plausibel.

↓ De conclusie is dat de gevraagde informatie voor de besluitvorming op de genoemde punten nu aanwezig is. Het verdient wel aanbeveling om de verkeersafwikkeling in het gebied in de periode van de aanleg van de Waalsprong (en daarna) te monitoren om zo adequaat te kunnen reageren op eventuele ongewenste situaties. De Commissie heeft begrepen dat de gemeente hiervoor reeds een overlegstructuur heeft gerealiseerd.

⁷ In tegenstelling tot de Bewoners van de Spoorstraat (inspraakreactie nummer 9) ziet de Commissie geen aanleiding te stellen dat het opnemen van een variant in het MER met een andere ligging van het centrum in strijd is met de vastgestelde Richtlijnen. Het is juist de insteek van het instrument m.e.r. dat de milieuvor- en -nadelen van verschillende keuzes in beeld komen. De mogelijke verschuiving van het centrum is in het MER helder gemotiveerd in relatie tot de mogelijke komst van een tweede stadsbrug en vanuit een eerdere wens van de insprekers om de identiteit van het dorp Lent zo goed mogelijk te behouden.

⁸ Dat leidt tot vragen en opmerkingen uit de inspraak, zie bijvoorbeeld reactie van het Platform Waalsprong en de Wijkraad Woonpark Oosterhout. Omdat de effecten met en zonder knip op verschillende plekken zijn doorgerekend, acht de Commissie het – in tegenstelling tot enkele insprekers – niet nodig dat de effecten van tussenoplossingen als tijdelijke of eenrichtingknippen nog apart in beeld worden gebracht. De effecten daarvan vallen immers binnen de marges die in het MER zijn aangegeven

Geluid

Bij de geluidcontouren voor de infrastructuur is in het MER uitgegaan van cumulatie en is geen aftrek art. 103 Wgh toegepast. Daarmee wordt een goed beeld geschetst van de mogelijke toekomstige geluidhinderbeleving rondom de hoofdinfrastructuur. De Commissie wijst erop dat de gegeven contouren niet de contouren zijn waarmee later volgens de wettelijke Meet- en rekenvoorschriften in de bestemmingsplannen moet worden gewerkt. Deze zullen kleiner zijn. Zij vermeldt dit punt om te voorkomen dat hierover later bij de bewoners verwarring ontstaat.

Externe veiligheid

De gehanteerde rekenmethode volgens IPO-RBM is bruikbaar voor een eerste inschatting van externe veiligheidsrisico's langs wegen, spoorwegen en waterwegen. Maar een aanvullende verfijning kan nodig zijn in die situaties waar de risico's dicht bij de normen komen. IPO geeft zelf ook aan dat de resultaten van berekeningen volgens de IPO-RBM kunnen afwijken van andere risico-effectberekeningsprogramma's. Zo is de watermal ontwikkeld voor vrijwel rechte stukken vaarweg op binnenwater. Door de aanwezigheid van een bocht en/of obstakels als brugpeilers kan de ongevalfrequentie met een factor 10 tot 100 toenemen. In de onderhavige situatie is een scheepvaartverkeerspost aanwezig, waardoor de ongevalfrequentie waarschijnlijk eerder zal afnemen dan toenemen.

| De Commissie adviseert om in die situaties waar de berekende risico's dicht bij de normen liggen, een verfijndere controleberekening voor externe veiligheid toe te passen bij de bestemmingsplannen en ten minste na te gaan in hoeverre de gehanteerde ongevalfrequenties in het IPO-model overeenkomen met de ongevalkans die bij Nijmegen in de praktijk wordt geconstateerd⁹.

Voor het MER heeft de Commissie de gevolgde benadering als toereikend beoordeeld.

2.2.3

Waterhuishoudkundige onderbouwing aanleg zandwinplassen

In haar toetsingsadvies van 2002 stelde de Commissie:

Om een beter inzicht te krijgen in de vraag of de aanleg van zandwinplassen in de Waalsprong gewenst is, is het alternatief Horen bij de stad zonder deze plassen ontwikkeld. In het MER staat dat er in het alternatief Horen bij de stad allerlei problemen in de wijk met de waterhuishouding ontstaan, zoals wateroverlast, verontreiniging van het oppervlaktewater en droogvallende watergangen. Ook zouden de mogelijkheden ontbreken voor het winnen van huishoudwater. Deze nadelige effecten zijn echter in niet onbelangrijke mate toe te schrijven aan de keuze om in dit alternatief geen water uit de Linge in te laten, terwijl dat in de andere alternatieven wel gebeurt. Op dit punt zou een aanvulling op het MER gewenst zijn.

Het onderzoek dat in het MER is uitgevoerd om na te gaan of 'zwemwaterkwaliteit' in de wijk haalbaar is, is naar het oordeel van de Commissie niet toereikend om de toekomstige waterkwaliteit met voldoende zekerheid te voorspellen.

In het MER Waalsprong 2003 heeft de waterhuishouding een duidelijke plaats gekregen. De functie van de zandwinplassen en de watersingels is nu evenwichtiger en beter uiteengezet, evenals de verschillen die er optreden bij de diverse varianten en scenario's. In het MER 2003 is de variant Horen bij de stad waterhuishoudkundig nu goed beschreven. De mogelijkheid Lingewater in te laten is meegenomen in enkele varianten.

⁹ Voor zover hierover voldoende statistische gegevens beschikbaar zijn.

Het fenomeen thermische stratificatie in plassen dieper dan 8 meter is goed beschreven en de effecten op de chemie en ecologie eveneens.

De berekende waterkwaliteit¹⁰ in de varianten met diepe plassen is wellicht wat aan de gunstige kant (vooral in de zomer), doordat geen rekening is gehouden met het wegvallen van menging met water in en onder de spronglaag. Maar dat zal naar verwachting geen groot effect hebben. Mocht uit evaluatie achteraf blijken dat de gerealiseerde waterkwaliteit tegenvalt, dan kan alsnog worden overwogen de bestaande riooloverstorten te saneren¹¹.

De technische voorzieningen die bij de dijkverleggingvariant in/nabij de singels of buitendijks nodig zullen zijn ter voorkoming van te hoge grondwaterstanden in Lent en het Stadseiland, zullen nog de nodige aandacht vragen. Het zal technisch geen eenvoudige maatregel zijn en er moet wellicht rekening worden gehouden met extra waterbezwaar door intensieve kwel in de singels. Dit punt dient echter in het MER over de dijkverlegging verder te worden uitgewerkt.

| De conclusie is dat in het MER de waterhuishouding voldoende tot, op onderdelen, zeer zorgvuldig is beschreven, waarmee de benodigde informatie voor de besluitvorming is gegeven.

2.2.4 Aanvullende informatie over de ontgroningen

Niet alleen op het punt van de waterhuishouding achtte de Commissie de keuze over de eventuele aanleg van zandwinplassen te summier onderbouwd. Er werd bijvoorbeeld niet aangegeven waarom (zoveel) zand moet worden gewonnen en hoeveel daarvan voor de Waalsprong zal worden gebruikt.

Deze gegevens zijn in het MER Waalsprong 2003 wel uitgewerkt.

Verder bevat het MER 2003 de volgende aanvullende informatie:

- een goede beschrijving en vergelijking van varianten voor de uitvoering van de plas (oevers, diepten, compartimentering);
- informatie over hoe de verkeers- en parkeerdruk van het recreatieve verkeer wordt opgevangen;
- schetsen van hoe het gebied na de ontgroning kan worden ingericht;
- berekeningen over hinderaspecten als geluid en luchtverontreiniging;
- informatie over de fasering.

| Met deze aanvullende gegevens wordt nu (ruimschoots) voldaan aan het gevraagde in de Richtlijnen voor het onderdeel Ontgroningen en is de benodigde informatie voor de besluitvorming beschikbaar.

2.2.5 Natuurinformatie over beschermde soorten en gebieden

In haar toetsingsadvies van 2002 stelde de Commissie:

Het MER bevat goede en uitgebreide overzichten van grondgebruik, begroeiingstypen, natuurdoeltypen en beschermde soorten. De beschrijving inzake de beschermde gebieden en soorten is qua detailniveau afdoende voor m.e.r. Ten behoeve van de ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet zal gebieds-specifiekere informatie nodig zijn bij het vaststellen van de bestemmingsplannen.

¹⁰ Ook het Waterschap maakt in diens inspraakreactie enkele nuancerende kanttekeningen over de berekening van de waterkwaliteit en wijst daarbij onder meer terecht op het belang van natuurvriendelijke oevers.

¹¹ Zie de opmerkingen van het Platform Waalsprong hierover.

Deze informatie wordt gegeven in het bijlagerapport "Natuurbescherming" met bijbehorende kaartenatlas, die nu een recente gebiedsdekkende¹² inventarisatie bevat.

2.2.6

M.e.r. beoordelingsplichtige activiteiten

Op verzoek van het bevoegde gezag zijn destijds adviesrichtlijnen opgesteld voor een viertal m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten. Het opstellen van een MER is voor die activiteiten noodzakelijk als de beoordelingsdrempel wordt overschreden en sprake is van bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld belangrijke natuurwaarden in het gebied, of risico op grote hinder voor bewoonde gebieden). De initiatiefnemer heeft echter besloten deze activiteiten, boven de drempel of niet, volwaardig in het MER op te nemen. Het bevoegde gezag heeft de Commissie ook gevraagd de beschrijving in het MER over deze activiteiten aan de vastgestelde richtlijnen te toetsen. Bij deze toetsing stuitte de Commissie op enkele tekortkomingen.

Recreatie en windmolens

Bij de activiteit recreatieve voorzieningen ontbrak een goede berekening van de bezoekersaantallen. Bij de windmolens werd onvoldoende ingegaan op de vragen uit de richtlijnen over uitvoering en hinder.

┆ De nieuwe bijlagenrapporten windturbines, recreatie, geluid en energie gaan nu afdoende in op deze punten uit de richtlijnen.

De wijze waarop de bezoekersaantallen aan het recreatiegebied zijn berekend is indrukwekkend. De bijlage over de windturbines is degelijk en compleet.

┆ De (eventuele) aanleg van zandwinplassen in de landschapszone kan leiden tot het aantrekken van vogels in de omgeving van de windmolens. Het kan aanbeveling verdienen dit effect te monitoren.

Grondwateronttrekking

De gegevens over bronbemaling beoordeelde de Commissie in het eerdere MER al positief. Zij had er begrip voor dat bepaalde punten die in de richtlijnen waren gevraagd over het voorkeursalternatief, het meest milieuvriendelijke alternatief en de milieugevolgen pas beschikbaar zouden komen wanneer er meer concrete gegevens over de inhoud van het plan en de fasering van de uitvoering beschikbaar zouden zijn.

┆ In de nieuwe bijlage over bronbemaling van het MER 2003 zijn echter ook deze punten nu compleet in beeld gebracht.

Het valt op dat het MER 2003 zich sterk richt op het punt "waterbezwaar", terwijl dat als zodanig geen nadelige milieueffect hoeft te zijn.

Daardoor krijgt retourbemaling een negatievere betekenis, terwijl het voor alle andere negatieve effecten een positieve maatregel is. Ook leidt het tot een voorkeur om bemalingen in de droogste perioden te doen, terwijl dat vanuit andere (milieu)criteria dan waterbezwaar niet het meest gunstig is. Dit zijn echter ondergeschikte kanttekeningen die geen afbreuk doen aan het positieve oordeel over het deelrapport.

¹² Het gebied dat wordt beïnvloed door de plannen voor de dijkverlegging, komt in dat MER aan de orde.

Bedrijventerrein

Voor het bedrijventerrein de Grift achtte de Commissie *de gegevens die in het MER Waalsprong waren opgenomen op onderdelen te weinig uitgewerkt voor een m.e.r.-plichtig bedrijventerrein. Het ging daarbij om:*

- *de onderbouwing van de behoefte;*
- *een beschrijving en kaarten van de ruimtelijke opzet, inpassing van waardevolle elementen, interne en externe zonering in relatie tot het type zich vestigende bedrijven, de verkeersaspecten en de waterhuishouding.*

! In de bijlage bedrijventerrein De Grift komen deze aspecten nu goed aan de orde.

De Commissie wijst erop dat de geluidcontouren van de het industrieterrein De Grift in het MER naar haar mening wat ruim zijn, omdat van enkele ongunstige uitgangspunten is uitgegaan¹³. Bovendien is gerekend met een volledige invulling van de geluidruimte van het bestaande terrein, terwijl deze ruimte in de bestaande situatie niet wordt gebruikt¹⁴.

Net als bij de geluidcontouren voor wegen is het niet verkeerd om in een MER een worst-case situatie aan te geven. Van een kritiekpunt is dus geen sprake. Echter, omdat ten zuiden van het bedrijventerrein wellicht woningen worden gerealiseerd, is het goed te weten dat er, althans volgens de inschatting van de Commissie, nog realistische mogelijkheden zijn de contouren in het nieuwe integrale bestemmingsplan De Grift iets krappert te bemeten.

! Bij het opstellen van het bestemmingsplan De Grift zal daarnaast nog goed moeten worden gekeken naar de inpassing van de bestaande woningen die nu op het bedrijventerrein liggen.

M.e.r.-plicht of m.e.r.-beoordeling?

Voor de volledigheid heeft de Commissie nagegaan of voor genoemde activiteiten met de huidige gegevens sprake is van m.e.r.-plicht of een verplichting tot het maken van een beoordeling.

Uit het MER blijkt dat:

- de bronbemalingen, wanneer alle deelbemalingen voor het hele gebied worden opgeteld, gemiddeld rond de drempel van de m.e.r.beoordeling uitkomen;
- de windmolens, uitgaande van 5 molens met een vermogen van 2 megawatt per molen, precies op de m.e.r.beoordelingsdrempel uitkomen;
- de bezoek aan het recreatie gebied gevormd door de zandwinplassen met de geraamde 200.000 bezoekers per jaar onder de m.e.r.beoordelingsdrempel blijft;
- de uitbreiding van het bedrijventerrein met 46 ha, vooral als gevolg van de groei van de hinderzone, boven de beoordelingsdrempel komt en zelfs mogelijk¹⁵ boven de drempel voor m.e.r.plicht.

¹³ De gehanteerde kentallen voor de bedrijfstakken logistiek en gemengd zijn in 1991 vastgesteld ten behoeve van zonering en saneringsonderzoeken in Rijnmond-West. Nadien zijn vrachtwagens en installaties in het algemeen stiller geworden, zodat de gehanteerde kentallen in combinatie met een bronhoogte van 5 meter voor deze bedrijfstakken aan de ruime kant zijn. Verder liggen de gehanteerde geluidvermogens voor de windturbines aan de bovenkant van hetgeen volgens de huidige stand der techniek mogelijk is.

Bij de vaststelling van de geluidcontouren ten behoeve van het bestemmingsplan dienen de contouren daarentegen wel bepaald te worden exclusief het geluidafschermend effect van eerstelijnsbebouwing, daar deze afscherming niet in combinatie met demping in woongebieden (Dhuis-correctie) mag worden toegepast.

¹⁴ Regelmatig worden bestemmingsplannen voor bedrijventerreinen gewijzigd om vastgestelde contouren te verruimen. Nieuwe inzichten kunnen echter ook aanleiding geven tot een gemotiveerde sanering van een geluidcontour.

¹⁵ Afhankelijk van de definitieve invulling en van de vraag of door herberekening toegenomen hinderzone van het bestaande terrein bij de oppervlaktebepaling wordt meegerekend.

2.3 Overige opmerkingen over het MER 2003

Hoewel de Commissie slechts op onderdelen vroeg om een aanvulling op en verbetering van het MER Waalsprong uit 2002, heeft de initiatiefnemer ervoor gekozen een geheel nieuw MER te maken. Wanneer het oude naast het nieuwe MER wordt gelegd, blijkt dat een goede keuze te zijn geweest.

Het nieuwe MER is uitstekend leesbaar. De consequente opbouw en redactie van de bijlagenrapporten maken het geheel zeer inzichtelijk. Er is ruim aandacht besteed aan de accenten en vraagpunten die uit de inspraak naar voren zijn gekomen. In de ogen van de Commissie is er met dit MER een belangrijke kwaliteitsslag gemaakt.

Mede daardoor is het plan voor de Waalsprong ook verder uitgekristalliseerd en gerijpt. Dat komt bijvoorbeeld goed tot uitdrukking in de aanbevelingen uit het bijlagerapport Stadslandschap die duidelijk een rol spelen bij de onderbouwing van het voorkeursalternatief.

Het MER zal nog meerdere jaren moeten dienen als onderbouwing van besluiten over diverse bestemmingsplannen en vergunningen. Ook voor die plannen zal het nuttig blijken dat de belangrijkste keuzepunten goed op een rij staan. In de bijlagenrapporten over natuur staan bijvoorbeeld diverse behartigenswaardige aanbevelingen voor de latere inrichting van de deelplannen.

De nog op te stellen MER'en voor de Tweede Stadsbrug en de mogelijke dijkverlegging bij Lent kunnen bovendien op de uitgebreide gegevens uit het MER Waalsprong (in het bijzonder de bijlagerapporten over water, verkeer en hinder) voortbouwen.

2.4 Vervolgprocedure

In het eerdere toetsingsadvies hield de Commissie er rekening mee dat bij de definitieve besluitvorming over onderdelen van het plan Waalsprong nog aanvullende MER-informatie nodig zou zijn. In het voorliggende MER is nu echter volledig aan het gevraagde in de richtlijnen voldaan. Dat betekent dat in het verdere proces aanvullende informatie alleen nodig is als de plannen zo ingrijpend wijzigen dat ze buiten de gehanteerde bandbreedte in het MER komen waardoor het voorliggende MER er niet meer aan ten grondslag kan liggen. Dat is ter beoordeling aan het bevoegde gezag. Alleen bij planwijzigingen met belangrijke milieugevolgen ligt het voor de hand dat een aanvulling of actualisering van het MER (in een oplegnotitie) bij het ontwerpbesluit ter visie wordt gelegd. Hierover kan de Commissie desgewenst op verzoek van het bevoegde gezag adviseren.

Het planproces voor de Waalsprong zal volgens het MER nog tot na 2010 kunnen duren. In dat verband wijst de Commissie erop dat voor de vaststelling van de laatste bestemmingsplannen de inventarisatiegegevens voor natuur niet meer voldoende actueel zouden kunnen zijn. Dat zal dan moeten worden besproken met het ministerie van LNV.